Należytość pocztową opłacono ryczałtem.

BUDOWNICZY

CZASOPISMO POŚWIĘCONE SPRAWOM
PRZEMYSŁU BUDOWLANEGO



Nr 1. wyczerpany

ROCZNIK III. 1927 Nr. 2.

BIAŁA, BIELSK, BYDGOSZCZ, CIESZYN, KATOWICE, KRAKÓW,
LWÓW, ŁÓDŹ, POZNAŃ, STAROGARD, WARSZAWA, WILNO.

Od Administracji.

Wobec nadchodzącego sezonu budowlanego przypominamy Czytelnikow naszym umieszczanie ogłoszeń i adresów firm przemysłowych w naszem czasopiśmie. Firmy ogłaszające się upraszamy o stałe przysyłanie nam cenników materjałów.

Ceny ogłoszeń w nagłówku numeru, cena adresu 1·50 jednorazowo, 15·— zł. całorocznie (z góry płatne, czek P.K.O. Warszawa, Nr. konta 152.580).

Rocznik III. We Lwowie, 20 lutego 1927. Nr. 2.

BUDOWNICZY

Czasopismo poświęcone sprawom przemysłu budowlanego.

Cena abonamentu 6 złotych półrocznie.
Redakcja i Administracja: Lwów, ul. Grodzickich l. 1, III piętro.
Konto czek. P. K. O. Warszawa Nr. 152.580.

ORGAN DELEGACJI STAŁEJ
Zrzeszeń Budowniczych i Stowarzyszeń Zawodowych Przemysłowców Budowlanych Rzeczypospolitej Polskiej.

HANDEL DRZEWEM I JEGO ZNACZENIE W BUDOWNICTWIE

w świetle obrad Pierwszego Ogólnego Polskiego Zjazdu Przemysłowców i Kupców drzewnych w Warszawie 11 do 15 stycznia 1927 r.

Pierwszy ogólny polski zjazd przemysłowców i kupców drzewnych, który się odbył w Warszawie w czasie od 13 do 15 stycznia b. r. uchwalił cały szereg doniosłych rezolucyj, domagających się sanacji stosunków w przemyśle i handlu drzewnym. W odniesieniu do budownictwa powziął zjazd dwie uchwały mające zasadnicze znaczenie dla ruchu budowlanego a mianowicie:

Zażądał od Rządu wydania zakazu wywozu drewna okrągłego z Polski oraz natychmiastowego rozbudzenia ruchu budowlanego. Trzecia nader ważna uchwała obejmuje wybranie Komitetu dla opracowania zwyczajów handlowych (uzansów) w handlu drzewnym, których brak daje się odczuwać na każdym kroku. W skład tej Komisji weszli pp. Wierciński, Milstajn, oraz Związek Budowlany. Pan Minister Przemysłu i Handlu inż. E. Kwiatkowski otwierając zjazd stwierdza w swojem przemówieniu, iż tz. eksport niekwalifikowany tj. oparty na ilości wywożonego surowca jest raczej szkodą dla Państwa aniżeli pomocą dla niego. Około tego zagadnienia przeprowadził zjazd nader obszerną dyskusję, wykazującą iż nasz eksport drzewny jest nieracjonalnie zorganizowany a w ślad za tem odgrywa on w naszym bilansie handlowym stosunkowo nieznaczną rolę. Przyczyna tego tkwi w tem, iż w ubiegłym roku rozwinął się niemal żywiołowy eksport drewna okrągłego. Wiadomem jest, iż w połowie roku 1925 Niemcy wypowiedziały Państwu polskiemu wojnę celną, która do dnia dzisiejszego między oboma sąsiadami nadal trwa. Rozpoczynając z nami wojnę celną wydały Niemcy w pierwszym rzędzie zakaz importu drzewa obrobionego względnie półobrobionego z bardzo małymi wyjątkami. Był to zakaz wymierzony z wielką premedytacją w polski przemysł drzewny. W tym czasie bowiem rozwija się na niekorzyść naszej gospodarki narodowej intensywny a zarazem nieracjonalny eksport drzewa okrągłego do Niemiec. Skutki takiego eksportu niedały długo na siebie czekać. Przez masowy wywóz drewna okrągłego pozostają nasze tartaki nieczynne, ogołocone z surowca a niemogąc konkurować z importerami niemieckimi pod względem cen za surowiec popadają w trudności finansowe. Ten stan rzeczy w dalszej konsekwencji odbija się w sposów ujemny na handlu wewnętrznym, czyli na obrocie krajowym materjałem budowlanym.

By mieć chociażby w przybliżeniu wyobrażenie o rozmiarach naszego eksportu drewna okrągłego, niechaj służy fakt, że wzdłuż naszej zachodniej granicy po stronie niemieckiej popowstawały tartaki przecierające nasze kloce, gdy tymczasem u nas tartaki bądźto zupełnie wstrzymały ruch, bądź też znacznie go ograniczyły a to tylko z powodu braku surowca. Doszło do tego, iż w sierpniu ub. r. dał się zauważyć brak sosnowych desek rusztowaniowych, podczas gdy w latach ubiegłych były zawsze w tej porze po tartakach wielkie zapasy tego materjału budowlanego. Te anormalne stosunki wywołały w swej konsekwencji zwyżkę cen za drzewne materjały budowlane, co w sposób ujemny wpłynęło również na nasz słabo prosperujący ruch budowlany. To też uchwała zjazdu przemysłowców i kupców drzewnych domagająca się od Rządu zakazu wywozu drewna okrągłego do Niemiec, ma również dla przemysłu budowlanego niepomierne znaczenie. Tak więc przemysł tartaczny jak i przemysł budowlany z wielkiem zainteresowaniem oczekują od Rządu spełnienia tego postulatu. Wyrazić należy wielkie zdziwienie iż Rząd ktoremu sprawa ta była bardzo dobrze znana, sam z własnej inicjatywy nie poczynił żadnych zarządzeń zmierzających do wstrzymania lub chociażby ograniczenia eksportu drewna okrągłego. Dopiero trzeba było energicznego protestu ze strony Zjazdu aby zwrócić baczną uwagę Rrządowi i domagać s.ę ochrony naszych interesów. Z kół zainteresowanych otrzymujemy wiadomości o toczących się obecnie od kilku dni naradach w Ministerstwie Przemysłu i Handlu nad tem tak ważnem zagadnieniem gospodarczem.

Zjazd stwierdzając, iż przemysł budowlany jest jednym z przemysłów z którym najbardziej związany jest przemysł i handel drzewny, domaga się natychmiastowego rozbudzenia ruchu budowlanego przez odpowiednie silne poparcie przez Rząd.

Obok cegły, wapna, kamienia, cementu, żelaża odgrywa drzewo w stanie surowym i obrobionym pierwszorzędną i na równi z tymi artykułami najważniejszą rolę w budownictwie. Z chwilą wprowadzenia u nas waluty złotowej ruch budowlany spada do minimum. Akcja budowlana Rządu na tem polu prawie że jest minimalna, zaś inicjatywa prywatna zupełnie niemal zamiera. Skutkiem wprowadzenia twardej waluty złotowej urastają koszta budowy, zaś załamanie się kursu złotego w roku 1925 paraliżuje zupełnie prywatną inicjatywę na polu budownictwa.

Aby wywołać należyte i trwałe ożywienie ruchu budowlanego nie wystarcza platoniczne popieranie tegoż ustawą o funduszu dla rozbudowy miast. Gdyby nawet teorja o udzielaniu długoterminowych kredytów budo-

wlanych w zupełności pokrywały się z praktyką, to inicjatywa prywatna tak długo się nie ożywi, jak długo inne ujemne objawy życia gospodarczego będą nadal codziennem zjawiskiem. Ruch budowlany zawisłym jest nietylko od taniego i długoterminowego kredydu ale przedewszystkiem od tanich kosztów budowy. Jak długo będziemy budowali drogo, tz. płacąc drogo za artykuły budowlane, tak długo inicjatywa prywatna zawsze będzie stroniła od ekspanzji w tym kierunku. Koszta budowy muszą być tak kalkulowane, aby zachęciły społeczeństwo do budowania domów, co się da jednakowoż uzyskać tylko przy umiarkowanych kosztach budowy. To też tak Rząd jak i społeczeństwo muszą dążyć do bezwzględnej obniżki kosztów produkcji gdyż w przeciwnym razie nienależy się spodziewać rozwinięcia ruchu budowlanego do należytych rozmiarów. Jednem słowem budujący musi mieć podaż odpowiednio taniego materjału budowlanego, któraby umożliwiła kalkulację włożonego kapitału do budowy. Stwierdzić wypada, iż obecne ceny za drzewne artykuły budowlane są niepomiernie wysokie, należy zatem wytrwale i konsekwentnie dążyć do obniżki wzgl. stabilizacji cen. Osiągnąć się to da tylko przez obniżenie kosztów nabycia surowca, kosztów transportu i produkcji. To też w pierwszym rzędzie zjazd przymysłowców i kupców drzewnych domaga się od Rządu jako od największego właściciela drzewostanów w Polsce stałych cen za drzewo na pniu. Cały szereg doniosłych w tej materji uchwał wykazuje niejasną i nierównomierną politykę, jaką uprawia Skarb Państwa w lasach państwowych. Należyte uzdrowienie stosunków w tej dziedzinie gospodarki państwowej sprowadzi niezawodnie stabilizację cen za drzewo na pniu a temsamem przyczyni się do uregulowania stosunków handlowych na rynku drzewnym.

Następnie domagają się przemysłowcy i kupcy drzewni radykalnych zmian na polu ubezpieczeń społecznych, sanacji stosunków kredytowych, oraz sprawiedliwego i słusznego wymiaru podatków. W tej ostatniej sprawie założył zjazd energiczny sprzeciw wobec pobierania podatku ładunkowego od budulca oraz zażądał obniżenie stopy podatkowej od obrotu. Również wypowiedział się zjazd za obniżką towarowej taryfy kolejowej, która obecnie wobec budulca w obrocie wewnętrznym stosuje za wysokie stawki, co niejednokrotnie uniemożliwia sprowadzanie materjałów drzewnych z okolic dalszych.

Wysunięcie sprawy przez zjazd opracowania zwyczajów handlowych (usansów) w handlu drzewnym, których brak względnie niejednostajność daje się dzisiaj odczuwać na każdym kroku, uważamy za bardzo pożyteczną i wskazaną kwestję. Sprawa ta była swego czasu szeroko omawianą przez lwowskich fachowców technicznych i drzewnych. Niestety dotychczas nie przyszło do zrealizowania w tej materji powziętych uchwał. Do dnia dzisiejszego obowiązują w Polsce różne systemy usansów dla każdej dzielnicy z osobna. Pożądanem tedy jest tak dla handlu jak i dla budownictwa by w całej Polsce obowiązywał jednolity system usansów handlowych i technicznych na drzewne artykuły budowlane, co sprowadziłoby niezawodnie ujednostajnienie produkcji drzewnych artykułów budowlanych a tem samem niepozostałoby bez wpływu również i na same koszta produkcji.

Z całego przebiegu pierwszego polskiego Sejmu drzewnego należy się spodziewać, iż decydujący w tych sprawach czynnik tj. Rząd wysnuje wszelkie konsekwencje, które oby w jaknajbliższej przyszłości wydały tak dla naszego przemysłu i handlu jak też i dla budownictwa jak najpożyteczniejsze rezultaty. *J. Słoński.*

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

Biuro badania cen. Dz. U. R. P. nr. 122 z r. 1926 poz. 704, ogłasza rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o ustanowieniu Biura Badania Cen. Biuro ma za zadanie badanie cen i kosztów własnych w przemyśle i handlu, oraz kosztów usług gospodarczych Podlega ono bezpośrednio Ministrowi Przemysłu i Handlu i składa się z 9 członków powołanych na okres jednego roku z pośród osób, odznaczających się znajomością życia gospodarczego. Przewodniczącego Biura powołuje Minister Przemysłu i Handlu z pośród jego członków. Dla badania spraw poszczególnych lub przeprowadzenia ankiet musi przewodniczący Biura tworzyć osobne komisje złożone z członków Biura oraz z osób z poza jego składu. Przewodniczący Biura lub komisji ma prawo wzywać do osobistego stawiennictwa właścicieli przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, ich pełnomocników i kierowników, a także ich pracowników, dostawców, odbiorców i pośredników celem składania zeznań i dowodów w sprawach objętych rozporządzeniem. Przewodniczący biura lub komisji może ponadto delegować członków Biura, członków komisji oraz rzeczoznawców do badania przedsiębiorstw, a w szczególności przeglądania ksiąg i dokumentów, sporządzania z nich odpisów i wyciągów i wogóle zbierania informacyj niezbędnych dla spełnienia przez Biuro jego zadania. Osoby składające zenania nie mogą zasłaniać się tajemnicą handlową lub techniczną. Natomiast informacje otrzymane przei Buro Badania Cen w żadnym wypadku nie mogą być użyte dla celów podatkowych. Pozatem rozporządzenie zawiera sankcje karne.

Komisja Ankietowa badania warunków i kosztów produkcji oraz wymiany. Na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 grudnia 1926 (Dz. U. R. P. Nr. 127 poz. 741) została powołana do życia Komisja Ankietowa celem zbadania warunków i kosztów produkcji oraz wymiany w tych gałęziach gospodarstwa narodowego, które określi Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, tudzież celem przedstawienia Rządowi wniosków, zmierzających do racjonalizacji produkcji i wymiany, oraz do obniżenia cen wytwarzanych dóbr gospodarczych. Komisja Ankietowa składa się z przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego i najwyżej 33 członków, powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadzie uchwały Rady Ministrów. W skład Komisji Ankietowej wchodzi między innymi 6 członków z pośród kandydatów, przedstawionych przez Izby Handlowe i Przemysłowe oraz centralne organizacje przemysłu, górnictwa, handlu i finansów. Do badania poszczególnych zagadnień komisja Ankietowa może tworzyć podkomisje. W celu spełnienia swoich zadań Komisja Ankietowa i podkomisje mają prawo: *a)* wzywać osoby, których zeznania mogą być dla praw Komisji Ankietowej potrzebne i odbierać od nich zeznania protokołowane, zasięgać opinji i informacji ustnych i na piśmie; *b)* badać przedsiębiorstwa na miejscu i korzystać z wszelkich źródeł informacji, w szczególności z ksiąg i dokumentów przedsiębiorstwa. W razie potrzeby badanie może być przeprowadzone pod przysięgą. Tajemnice handlowe i techniczne badanych przedsiębiorstw będą uznane przez Komisję Ankietową i jej organy za poufne. Ponato Komisja Ankietowa i jej organy mogą uznać za poufne i inne wiadomości. W żadnem sprawozdaniu Komisji Ankietowej nie mogą być wymienione ani nazwy przedsiębiorstw ani nazwiska właścicieli, a uzyskane przez Komisję Ankietową wiadomości w żadnym wypadku nie mogą być użyte do celów podatkowych. Pozatem rozporządzenie zawiera mniej istotne postanowienia i przewiduje szereg sankcji karnych.

Zmiana podstawy obliczania składek za robotników na rzecz funduszu bezrobocia Zgodnie z art. 7 ustawy o za-

bezpieczeniu na wypadek bezrobocia z dn. 18 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 650) wkładki zakładów pracy, zobowiązanych do zabezpieczenia robotników na wypadek bezrobocia, wynoszą 2% od każdorazowo wypłacanych zarobków, z zastrzeżeniem, że najwyższą normą, stanowiącą podstawę do obliczenia wkładek, jest 5 złotych dziennie.

Obecnie na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 6 grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 124 poz. 717) na wniosek Zarządu Głównego Funduszu bezrobocia, wymieniona w art. 7 najwyższa norma zarobku dziennego robotnika została podwyższona z 5 zł. na 6 zł. 60 gr. dziennie.

Rozporządzenie to, zamieszczone w Dzienniku Ustaw z 22 grudnia 1926 r. obowiązuje z dniem ogłoszenia. Przy obliczaniu wkładek na rzecz Funduszu bezrobocia należy zatem, poczynając od dnia 22 grudnia 1926 r. włącznie, przy wyższych normach zarobku przyjmować za podstawę 6,6 zarobku dziennego.

Jak wiadomo, wkładki zakładów pracy do Funduszu Bezrobocia winny być wpłacane za każdy miesiąc z dołu najpóźniej do dnia 20 następnego miesiąca. W razie opóźnienia kara za zwłokę wynosi 5% za każdy rozpoczęty miesiąc (art. 7 i 36 ustawy z dnia 18 lipca 1924 r.).

Zaznaczyć należy, że najwyższa norma pracowników umysłowych przy ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia nie została zmieniona i wynosi 8 złotych dziennie (art. 3 ustawy z dnia 28 października 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 120).

Obniżenie podatku obrotowego. Na podstawie rozporządzenia z 22 grudnia 1926 r., Dz. U. Rz. P. Nr. 128/26, stopa podatku obrotowego od obrotów osiąganych przy sprzedaży wszelkiego rodzaju towarów przez samoistne przedsiębiorstwa handlowe ze sprzedaży hurtownej, przez przedsiębiorstwa skupu zawodowego jak również przez samoistne przedsiębiorstwa wykonywania dostaw, została z dniem 1 stycznia 1927 obniżona do 1%.

(Rozporządzenie niniejsze uwzględnia w części przedstawienia, czynione przez Stałą Delegację Zrzeszeń Budowniczych i Stowarzyszeń Zawodowych Przemysłowców Budowlanych od roku u właściwych władz, w kierunku zróżniczkowania stawek % podatku obrotowego, w stosunku do różnych pozycyj obrotu w przemyśle budowlanym, w ramach ustawy, a mianowicie: odróżnienia materjałów budowlanych, używanych w stanie surowym lub gotowym (piasek, wapno, cement, cegły i t. p.) albo potrzebnych do przerobu (stolarszczyzna. ślusarszczyzna, sztukatorstwo i t. p.) od wartości przerobu surowych materjałów z jednej strony i od pozostającej (po potrąceniu obydwu poprzednich obrotów) reszty obrotu z drugiej strony, proponując dla tych 3 rodzai obrotów, stawki: pół, jeden, względnie dwa procent).

Ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków. Zarząd Zakładu Ubezpieczeń od nieszczęśliwych wypadków we Lwowie uchwalił jednomyślnie w dniu 17 października 1926 r. obniżenie opłat ubezpieczeniowych z dotychczasowej wysokości, wynoszącej 0,07 — 7% na 0,05 — 5% zarobków. Zniżka ta miałaby obowiązywać począwszy od dnia 1 lipca 1926 roku.

Inicjatywa Zarządu Zakładu lwowskiego była ze wszech miar godna uznania i poparcia, tembardziej, iż jednocześnie przewidywała podniesienie szeregu świadczeń, udzielanych przez Zakład. Wprowadzenie jej w życie uzależnione było jednak od zatwierdzenia przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej.

Dlatego też Centralny Związek zwrócił się do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z memorjałem, wskazującym na słuszność tej decyzji pod względem merytorycznym, jak również konieczność szybkiego zatwierdzenia jej, ażeby zniżka mogła być zastosowana zgodnie z brzmieniem uchwały, począwszy od dnia 1 lipca 1926.

Ostatnio Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej częściowo zatwierdziło powyższą uchwałę, upoważniając Zakład ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków do pobrania za II półrocze 1926 r. składek w wysokości przejściowej 0,06—6% zarobków, za następne zaś półrocza w projektowanej wysokości 0,05 — 5% zarobków.

W ten sposób składka za II półroeze 1926 r., płatna w styczniu 1927 r. będzie o 1/7 niższa od składek dotychczasowych.

Projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypltej o umowie o pracę robotników. W Min. Pracy i Opieki Społecznej został opracowany projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o umowie o pracę robotników i poddany pod obrady specjalnej Komisji prawniczej złożonej z urzędników-pracownikow Ministerstwa pracy i opieki społecznej i znawców prawa cywilnego i karnego z poza Ministerstwa. Obecnie Komisja zakończyła swe obrady. Projekt ten obejmuje wszystkich robotników, zatrudnionych w zakładach pracy prywatnych i państwowych z wyjątkiem robotników rolnych i dozorców domowych, reguluje kwestje zawarcia i rozwiązania umowy, kwesje sposobu wypłaty zarobków i możliwych potrąceń z tego zarobku, przewiduje wprowadzenie książeczek obrachunkowych nie posiadających jednak charakteru książeczek legitymacyjnych oraz wprowadzenie regulaminu pracy w zakładach pracy, zatrudniających ponad 20 robotników. Rozporządzenie Pezydenta Rzeczypospolitej o umowie pracy robotników obowiązywać będzie na całym terenie Państwa, uchylając dotychczas obowiązujące w tym zakresie przepisy prawne państw zaborczych,

Wyciąg z ustawy stemplowej (Dz. U. Rz. P. Nr. 98 z dnia 30 września 1926 r.) (Okólnik Nr. 2668 Stowarzyszenia Zawodowego Przemysłowców Budowlanych w Warszawie).

W. P. Z dniem 1 stycznia 1927 r. weszła w życie nowa ustawa stemplowa z dnia 1 lipca 1926 roku D. U. R. P. (Nr. 98) oraz rozporządzenie wykonawcze do niej z dnia 20 listopada 1926 r. (D. U. R. P. Nr. 123). Poniżej podajemy wyciąg z powyższej ustawy, z uwzględnieniem przepisów wykonawczych, zaznaczając, że w wyciągu tym zamieszczamy tylko te przepisy ustawy, które dotyczą tranzakcyj, najczęściej w przemyśle budowlanym spotykanych, bez odpowiedzialności z naszej strony.

W układzie niniejszego wykazu staraliśmy się zachować brzmienie oryginalnego tekstu ustawy, przyczem każda z pozycyj obejmuje w miarę możności całość przepisów, tyczących się danej kwestji.

Jednocześnie uprzejmie prosimy, w razie napotkania w praktyce uiszczania opłat stemplowych na jakiekolwiek trudności lub stwierdzenia braków w układzie niniejszego okólnika, o niezwłoczne pisemne zakomunikowanie ich naszemu Stowarzyszeniu, celem wyjaśnienia i poinformowania wszystkich członków.

Z poważaniem

Zarząd Stowarzyszenia Zawodowego
Przemysłowców Budow. w Warszawie
(—) *H. Martens,* (—) *I. Chabielski.*

Warszawa, dnia 17 stycznia 1927 r.

I. Opłaty stemplowe, dotyczące umów.

A. Umowa kupna-sprzedaży rzeczy ruchomych (materjałów budowlanych, surowców, maszyn, narzędzi i t. d.)

1. Zasadniczo od ceny sprzedaży, dla osób nieopłacających podatku przemysłowego wysokość opłaty 1%.

2. Umowa kupna-sprzedaży rzeczy ruchomych (z wyjątkiem lasu na wyrąb), którą bądź sprzedawca, bądź kupujący zawiera w zakresie swego przedsiębiorstwa, *podlegającego podatkowi przemysłowemu,* lub ustawowo od tego podatku zwolnionego: od ceny sprzedaży w. opł. 0,2%.

Umowa o sprzedaż lasu na wyrąb podlega opłacie według punktu 1-go t. j. 1%.

3. Sprzedaż za ogólną sumę, nie przewyższającą 20 zł. — wolna od opłaty.

4. Umowa sprzedaży, którą bądź sprzedawca, bądź kupujący zawarł w zakresie swego przedsiębiorstwa, *podlegającego podatkowi przemysłowemu* lub ustawowo zwolnionego od tego podatku, *jeżeli pismo takie jest zaopatrzone w podpis tylko jednej strony* i przytem nie jest ani sporządzone, ani uwierzytelnione sądownie lub notarjalnie (tak zwane zamówienie i potwierdzenie zamówienia — wolna od opłaty.

Z punktu 4-go wynika, że *umowa o sprzedaż rzeczy ruchomych*, którą bądź sprzedawca, bądź kupujący zawiera w zakresie swego przedsiębiorstwa, *podlegającego podatkowi przemysłowemu*, lub ustawowo od tego podatku zwolnionego, *podlega opłacie tylko wówczas*, gdy pismo, stwierdzające taką umowę *jest sporządzone lub uwierzytelnione sądownie lub notarjalnie*, jak również gdy pismo sporządzone w formie nieuwierzytelnionego dokumentu prywatnego *jest zaopatrzone w podpisy obu stron*.

B) Umowa o świadczenie usług.

Umowa o świadczenie usług (najem pracy, najem pracy i przemysłu, umowa na robociznę, umowa komisowa, umowa o pośrednictwo):

1. Zasadniczo – od umówionego wynagrodzenia, dla osób nie podlegających podatkowi przemysłowemu wysokość opłaty 1%.

2. Jeżeli choćby jeden z kontrahentów zawarł umowę w zakresie swego przedsiębiorstwa, *podlegającego podatkowi przemysłowemu*, lub ustawowo od tego podatku zwolnionego, to opłata wynosi od umówionego wynagrodzenia 0·2%.

3. Umowa między służbodawcą i pracownikiem wolna od opłaty.

4. Umowa z majstrem o przyjęcie ucznia wol. od opł.

5. Umowa o świadczenie usług, którą chociażby jeden z kontrahentów zawarł w zakresie swego przedsiębiorstwa, *podlegającego podatkowi przemysłowemu* lub ustawowo od tego podatku zwolnionego, jeżeli pismo, stwierdzające umowę jest *zaopatrzone w podpis tylko jednej strony* i przytem nie jest sporządzone, ani uwierzytelnione sądownie lub notarjalnie — wolne od opłaty.

Z punktu 5-go wynika, że umowa, którą choćby jeden z kontrahentów zawarł w zakresie swego przedsiębiorstwa, *podlegającego podatkowi przemysłowemu*, lub ustawowo od tego podatku zwolnionego, *podlega opłacie tylko wówczas*, gdy pismo, stwierdzające taką umowę, *jest sporządzone lub uwierzytelnione sądownie lub notarjalnie*, jak również, gdy pismo, sporządzone w formie nieuwierzytelnionego dokumentu prywatnego, *jest zaopatrzone w podpisy obu stron*.

Porównaj: rozbudowa, pokwitowania i rachunki.

Z działów *A* i *B* wynika, że umowa na wystawienie budowli powinna być opłacona:

a) jeżeli choć jeden z kontrahentów *podlega podatkowi przemysłowemu* — wys. opł. 0,2%,

b) w innych wypadkach, 1%,

a to z tego względu, że opłata stemplowa od umowy na świadczenie usług (art. 90) — praca — i opłata stemplowa od umowy o sprzedaż ruchomości (art. 66 i 67) — materjał — jest tejże wysokości. ***A zatem, czy w umowie na wystawienie budowli będzie przewaga pracy, czy przewaga materjału, opłata stemplowa procentowa jest jedna i ta sama.***

W myśl art. 16 ustawy o opłatach stemplowych wolne są od uiszczenia procentowej opłaty stemplowej od pisma stwierdzającego umowę obustronnie obowiązującą: fundacje, zakłady i zrzeszenia, prawnie istniejące i posiadające siedzibę w Polsce, których zadanie stanowi wyłącznie wykonywanie kultu religijnego, albo działalność naukowa, oświatowa i dobroczynna.

Kontrahent, zawierający umowę z osobą od uiszczenia opłaty zwolnioną, ma uiścić *połowę* opłaty, jeżeli sam nie jest zwolniony od obowiązku uiszczenia

C) Punktacje.

Punktacje (artykuł 135), to jest pisma, *tymczasowo stwierdzające istotne punkty umowy*, wiążące kontrahentów tak, jak umowa ostateczna — podlegają opłacie ustanowionej dla tego rodzaju umowy, jaką stwierdzają punktacje.

Z NOTATEK O BUDOWACH LWOWSKICH.

Z materjałów dotyczących budownictwa lwowskiego, zamierzamy umieszczać notatki dostarczane redakcji, i rozpoczynamy je notatką o budynku pamiętnym pobytem poety Wincentego Pola.

Przy rozbieraniu fundamentów tego domu przy ul. Zielonej lor. 22, lk. 600 i 601, lwh. 510/I. w r. 1913, znaleziono kamień węgielny z następującymi dokumentami:

1. Rysunek domu w skali 1:144, wymiarze dwunastkowym przedstawiający rzut parteru z napisem „Rys fundamentu“ i fasady z napisem „Faciada“, z której widać, że tylko środkowa część mieszcząca sień, przedpokoje, klatkę schodową i kuchnię wraz z przeciwległą salą, były piętrowe, reszta parterowa, okrągłe kryte schody po obu stronach sali miały osobne obudowanie występujące ponad dach.

Podpis na planie: „Rysował Jan de Dobruty Dobrucki, ck. Ingenieur Baudirekcyj we Lwowie, 4 lipca 1852“.

U dołu z lewej strony wyciśnięta na laku pieczęć herbowa autora planów „Doliwa“.

2. Na osobnym czerpanym grubym papierze imitującym pergamin własnoręczny wiersz dedykacyjny, improwizacja Jana Nepomucena Kamińskiego.

Głos Jana Nepomucena Kamińskiego improwizowany przy założeniu węgielnego kamienia na rozprzestrzenienie przez Adama Saryusz Zamojskiego, tego domku, który darował swej przyjaciółce Rozalii z Grabianków Wądołowskiej“.

Gdy się ten kamień już w dół ciemny chyli,
Gdy już zajmując przeznaczone łoże,
Na długi nocleg bierze słowo Boże
I w sen go długi kapłan modłą święci,
Będąc obecnym tej obrzędnej chwili,
Pozwól Adamie mej życzliwej chęci:
Ażebym pod tym węgielnym kamieniem
Złożył słów kilka potomnej pamięci,
Także na Cześć Twoją i mojem imieniem;
Nie dla pochlebstwa lub domu ozdoby,
Lecz jak przyjaciel prawdy i osoby.
Nie dość zasłynąć blaskiem urodzenia,
Nie dość już z przodków wziąść wielkość imienia,
Należy biorąc w spadku ich przymioty
Mieć także przy nich osobiste cnoty,
Blask, jaki z ojca przechodzi na dzieci
To marne próchno — w nocy tylko świeci,
Jakoż stąd idzie i ta prawda właśnie
Że złudna świetność na dniu białym gaśnie!
Już przez ród swój wzlatuje wysoko
I z próżnej dumy w szczyt chwały się wspina!
Stojąc na szczycie wyżej zwraca oko,

Opłatę, uiszczoną przy spisaniu punktacji, potrąca się od opłaty należnej od umowy ostatecznej w razie jej spisania.

D) **Umowa przygotowawcza.**

Umowa przygotowawcza (artykuł 134), *zobowiązująca do zawarcia w przyszłości umowy ostatecznej* (bez względu na to, czy zobowiązanie przyjmują obie strony, czy przyjmuje tylko jedna) — zasadniczo od sumy, która ma być podstawą wymiaru opłaty od umowy ostatecznej — wysokość opłaty 0,2%.

E) **Świadczenia nieokreślone co do sumy.**

Jeżeli świadczenie, którego wartość ma służyć za podstawę wymiaru nie może być co do ilości oznaczone przy sporządzaniu pisma, to *ustalenie podstawy wymiaru następuje w miarę wykonywania zobowiązania* (artykuł 9).

Jeżeli jednak *znana jest najniższa ilość świadczenia, albo zostaje wypłacona zaliczka,* to za podstawę wymiaru należy przyjąć na razie tę ilość najniższą, lub zaliczkę, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. *Kwotę opłaty uiszczoną na tej podstawie, potrąca się następnie od sumy kwot, obliczonych w miarę wykonywania zobowiązania.*

II. Opłaty stemplowe od dokumentów, tyczących się odbudowy.

1. Artykuł 54 punkt 4). Umowy oraz akty wywłaszczenia, skutkujące przejście własności nieruchomości, potrzebnych na cele regulacji miast, miasteczek i zdrojowisk, oraz pod budowę państwowych wytwórni materjałów budowlanych (art. 14 ustawy z dnia 2 marca 1920 r. Dz. U. Nr. 24) — wolne od opłaty.

2. Umowy oraz orzeczenia, skutkujące przejście własności nieruchomości, a mające na celu utworzenie racjonalnych działek budowlanych (art. 30 powołanej ustawy z 1920 r.) — wolne od opłaty.

3. (Art. 120 punkt 4). Obligi w przedmiocie kredytów na odbudowę budynków uszkodzonych wskutek działań wojennych, — wolne od opłaty.

4. (Art. 137 p. 7 i art. 139). Pokwitowania, stwierdzające spłatę kapitału lub odsetek w przypadkach wymienionych w punkcie 3, jak również zezwolenia na wykreślenie wpisu w księdze wieczystej w tychże przypadkach — wolne od opłaty.

III. Opłaty stemplowe od dokumentów, tyczących się rozbudowy.

1. (Art. 54 p. 4 i 5). Umowy sprzedaży, na mocy których gmina sprzedaje lub wydzierżawia nieruchomości spółdzielczym stowarzyszeniom mieszkaniowym, instytucjom społecznym i osobom prywatnym pod budowę domów mieszkalnych (art. 4 poz. *a* ustawy z d. 29 kwietnia 1925 r. D. U. Nr. 51). — wolne od opłaty.

2. (Art. 54 p. 6 i 7). *Sprzedaż budynku niewykończonego,* jeżeli pismo stwierdzające sprzedaż, sporządzono w ciągu lat 8-miu od dnia rozpoczęcia budowy, t. j. od dnia rozpoczęcia robót technicznych, celem położenia fundamentów, jak również *pierwsza po ukończeniu budowy sprzedaż budynku wykończonego,* jeżeli pismo, stwierdzające sprzedaż, sporządzono w ciągu lat 8 od dnia, w którym zaczęto budynek używać, — wolne od opłaty.

Uwolnienie to tyczy się budynków mieszkalnych, oraz budynków, przeznaczonych do celów przemysłowych i handlowych; obejmuje również grunt, na którym budynek stoi oraz podwórze; nie tyczy się nadbudówek i przybudówek. Osoba powołująca się na uwolnienie od opłaty ma udowodnić warunki uwolnienia, a mianowicie przedstawić zaświadczenie właściwego urzędu I instancji, mającego nadzór nad budownictwem.

3. (Art. 69 p. 6). Umowa, na mocy której gmina kupuje materjały budowlane — wolne od opłaty.

4 (Art. 69 p. 6). Umowy, na mocy których gmina sprzedaje materjały budowlane spółdzielczym stowarzyszeniom mieszkaniowym, instytucjom społecznym, osobom prywatnym lub spółkom — wolne od opłaty.

5. (Art. 73 p. 5). Rachunek, stwierdzający wykonanie umowy wymienionej wyżej w punkcie 4*) — wolne od opłaty.

*) Odnośne ustępy powołanego art. 4 (punkty *a)* i *d)* ustawy z dnia 29 kwietnia 1925 r. brzmią:

„Dla osiągnięcia powyższych celów (popierania inicjatywy prywatnej w zakresie ruchu budowlanego i prowadzenia samodzielnej akcji budowlanej) magistrat, względnie komitet rozbudowy:

a) pomaga spółdzielczym stowarzyszeniom mieszkaniowym, instytucjom społecznym, osobom prywatnym i spółkom

---

A w dół na niższych, spojrzeć zapomina;
A właśnie z dołu rośnie w górę chwała,
By, jak czcza bańka — w górze nie pękała.
Tobie, nie w przymiot czczej dumy przywara,
Ty z krzywdą serca nie wzlatasz za chwałą,
Tobie wraz z rodem Niebo cnotę dało
I Tobie dla nich nie trudna ofiara,
Tobie ojczyzna była Arka święta,
Tyś o jej przyszłość był gorliwie pomny,
W jej chwałę chęcił i wspierał talenta,
I tę zasługę uzna świat potomny;
Jakoż w ten zamiar kładę moje imię:
Niech pod tym głazem późne wieki drzemie,
Aby — gdy kiedyś — wyjdzie w dniu promiemia,
W Cześć Twoją dał głośne zaświadczenia.

Własnoręcznie wpisał Jan Nepomucen Michał Topor Kamiński starzec 76-cio letni. Lwów, dnia 10 lipca roku 1852.

3. Napis erekcyjny opiewa:

Dom ten po śp. Rodzicach pozostały, biegiem czasu uszkodzony, utrzymał, powiększył, ozdobił Adam Saryusz Zamojski herbu Jelita.

Pamiątka założenia kamienia węgielnego we Lwowie dnia 10 lipca 1852.

Kamień węgielny błogosławił ks. Leon Godurowski, kustorz konwentu OO. Bernardynów.

W nadziei pomyślniejszej dla czytających przyszłości jako świadek Tadeusz Bieliński, Jędrzej Orzechowicz, Dr. med.

Obecny rozprzestrzenieniu domu tego niknące teraz staropolskie cnoty i swobody pamiętającego, rzetelną czcią dla właścicieli dotąd je przechowujących w 80 roku niewoli egipskiej mojego narodu jako świadek podpisuję: Dobiesław Łyżda Hordyński. Gdyby większość obowateli polskich miała to zamiłowanie polskiej cnoty jak Adam Saryusz Zamojski, który ten dom pozostały mu po rodzicach odnowił, toby podupadły gmach Ojczysty z gruzów się niezawodnie podźwignął tak sobie pomyślałem będąc obecnym przy zakładaniu kamienia węgielnego na odnowienie rzeczonego domu. Alfred Młocki mp. Zbieg okoliczności wprowadził mnie w Twe progi Przezacny Fundatorze — Przyjąłeś wrodzoną Ci staropolską prostodusznością. — Dziś również przypadkowym — bo z dalekiej przyjechawszy drogi — czyniąc zadość świętej mej powinności, przybyłem w celu złożenia Ci należytego uszanowania. — Trafiwszy na obrządek „poświęcenia“ węgielnego kamienia, nie z próżności, lecz z dumy, że mi pozwolono wpisać me nazwisko obok nazwisk tak ludzi tęgich i prawych Polski synów.

Podpisuję się *Adam Berski.*

6. *a)* (Art. 120 p. 4). Listy zastawne oraz obligacje mieszkaniowe wydawane na mocy art. 12 ustawy o rozbudowie miast z d. 29 kwietnia 1925 r. — wolne od opłaty.

b) (Art. 120 p. 4). Obligi w przedmiocie kredytu budowlanego, udzielonego na mocy powołanegu art. 12 wolne od opłaty.

c) (Art. 122). Weksle własne, jako zabezpieczenie kredytu budowlanego z Państwowego Funduszu Gospodarczego wystawiane w granicach tegoż kredytu p. 1 art. 12 powołanej ustawy z 1925 r.), wolne od opł.

d) (Art. 120 p. 4). Obligi w przedmiocie kredytu amortyzacyjnego, długoterminowego, udzielonego celem konwersji kredytu, wymienionego w punktach *b* i *c* wolne od opłaty.

7. (Art. 137 i 139). Pokwitowania, stwierdzające spłatę kapitału lub odsetek w przypadkach, wymienionych wyżej w punkcie 6, jak również w tychże przypadkach zezwolenie na wykreślenie wpisu w księdze wieczystej — wolne od opłaty.

IV. Opłaty stemplowe od rachunków.

(Art. 72, 73, 74, 90, 91). *W zakresie opłat stemplowych uważa się za rachunek pismo, wystawione przez sprzedawcę lub przez osobę, która zobowiązała się do świadczenia usług, stwierdzające całkowite lub częściowe wykonanie umowy przez wystawcę rachunku i wymieniające należność za sprzedaną rzecz ruchomą lub za wyświadczone usługi* (bez względu na to, czy wystawca rachunku podpisał go, lub czy swe nazwisko albo firmę uwidocznił w inny sposób np. zapomocą pieczątki, lub przez wystawienie rachunku na papierze firmowym).

Pismo takie podlega następującej opłacie stemplowej:

1. jeżeli umowę, której wykonanie rachunek stwierdza, zawarł bądź sprzedawca, bądź odbiorca w zakresie swego przedsiębiorstwa, *podlegającego podatkowi przemysłowemu,* lub ustawowo zwolnionego od tego podatku z wyjątkiem przypadku kupna lasu na wyrąb: wys. opł. 0,2%

W szczególności opłata wynosi:

przy należności nie przewyższającej 20 zł. rachunek [wolny od opłaty

„	ponad	20 zł.	do	50	0,10 zł.
„	„	50	„	100	0,20 „
„	„	100	„	150	0,30 „
„	„	150	„	200	0,40 „
„	„	200	„	250	0,50 „
„	„	250	„	300	0,60 „
„	„	300	„	350	0,70 „

itd. od każdych pełnych lub zaczętych 50 zł. po 0,10 „

2. W innych przypadkach, tj. jeżeli ani sprzedawca, ani odbiorca nie opłaca podatku przemysłowego, w szczególności też, gdy rachunek stwierdza należność za wyrąb lasu przy należności przewyższającej 20 zł. opłata wynosi od każdych pełnych lub zaczętych 10 zł. po 0,10 zł. tj. 1%

W razie wykonywania umowy częściami (częściowego dostarczania towarów, częściowego wykonania roboty) *i sporządzania rachunków,* z których każdy stwierdza wykonanie pewnej części zobowiązania należy *przy każdym rachunku uiścić opłatę,* odpowiadającą odnośnej części.

Słowo „odpis“ umieszczone na rachunku, o ile oryginał jego nie został ostemplowany, dla opłaty nie ma znaczenia, gdyż odpis taki traktuje się jako oryginał. (Patrz VI: wtóropisy).

Nie podlegają opłacie rachunki w następujących wypadkach:

1. Jeżeli stwierdzają należność nie przewyższającą 20 zł.

2. Jeżeli stwierdzają wykonanie umowy sprzedaży lub umowy o świadczenie usług (patrz *A* i *B* Dział I), od której została już uiszczona należna opłata stemplowa (art. 73).

Nie zalicza się do rachunków w myśl ustawy stemplowej tzw. *„rachunku pozornego“* (pro forma), tj. pisma, z którego treści wynika, że celem jego jest jedynie poinformowanie odbiorcy o cenie towaru, że zatem pismo to ma charakter oferty. Zaopatrzenie rachunku w napis „rachunek pozorny“, lub analogiczne określenie w języku

w budowie domów mieszkalnych przez odstąpienie gruntów pod budowę drogą sprzedaży, wieczystej lub czasowej dzierżawy, lub na prawie zabudowy, *przez dostarczenie materjałów budowlanych;*

b) gromadzi materjały budowlane drogą produkcji własnej *lub zakupu.*

Szczęść Boże domu temu
Dziś założonemu i nam ulubionemu,
Szczęść mu na czas długi;
Prosim Cię oto Twe sługi;
Bo to dom godny i prawy
Powszechnie znany z tego,
Bądź więc łaskawy
I nie dopóść nic złego;
Te są moje życzenia
Które i ja składam dla uczczenia.

J. Piórkowski.

Pod wierszem J. N. Kamińskiego napisał Adam Zamojski.

Zaszczycony tak pochlebnym dla mnie wierszem, którego czym był godzien bezstronna dopiero potomność okaże, sądziłem być moją powinnością teraz choć pobieżnie wymienić tu to, o czem powszechnie znana skromność Twórcy tych wierszy wzmianki nawet uczynić mu nie pozwoliła. Jan Nepom. Kamiński, szlachcic polski herbu Topór był dyrektorem przedstawień scenicznych polskich na tutejszym teatrze lwowskim. Jemu to winien nie jeden młodzieniec zamiłowanie cnot i obyczajów rodzinnych, które jak w zwierciadle nieraz na scenie przedstawione widywał, również jak potwierdzenie w swem sercu przekonania, że bez istnienia samoistnego bytu Ojczyzny, naszej Polski nie ma szczęścia dla Polaka na tej ziemi. — Pisał on wiele sztuk dramatycznych i filozoficznej treści, przetłumaczył on najlepiej dzieła Szillera, a między innymi skreślił prolog, w którym mówiąc o języku polskim tak się wyraził.

Póki to słowo serc naszych mieszkaniem
Grób nam nie cięży, stokroć z grobu wstaniem,
Zejdziem jak trawka wschodzi w każdej wiośnie
Bo słowo nasze w życie wnuków rośnie.
Biada! gdy kiedy pójdzie w oniemienie,
Grób nas nie pości, zgaśnie pokolenie.

Lwów, dnia 10 lipca 1852., wpisał własnoręcznie Adam Saryusz Zamojski właściciel starostwa surowieckiego, które było na trzy części rozdzielone, a on swą pracą i zabiegami znowu w jedność złączył i w teraźniejszych nader krytycznych czasach w wielkiej zostaje obawie, by to, co swej familii chciał zostawić w spuściźnie, aby byli w stanie być użyteczni Ojczyźnie i nie poszło znowu w rozdarcie.

Inż. M. Kowalczuk, (Lwów).

obcym (pro forma, facture, simule, Vorfactur) nie wystarcza do uznania, że rachunek nie podlega opłacie.

V. Opłaty stemplowe od pokwitowań.

(Art. 72, 87, 90, 93, 95, 114, 118, 136—139, 149). Pokwitowania z odbioru pieniędzy, papierów wartościowych i innych przedmiotów:

1. Zasadniczo:

a) gdy pokwitowanie stwierdza adbiór przedmiotów, których wartość nie przewyższa 50 zł. — wolne od opł.

b) przy wartości wyższej — opłata 0,20 zł.

2. *a)* potwierdzenie odbioru towaru, *wymieniające zarazem należność za towar,*

b) potwierdzenie wykonania usług (wykonania robót, wykonania dzieła), *wymieniające zarazem należność za te usługi,*

c) potwierdzenie odbioru ceny sprzedaży z zaznaczeniem, że *otrzymano ją za dostarczone towary,*

d) potwierdzenie odbioru wynagrodzenia z zaznaczeniem, że *otrzymano je za wykonane usługi*,

e) pokwitowanie, *w którym sprzedawca potwierdza odbiór ceny sprzedaży, otrzymanej z góry* (przy zawarciu umowy lub przed rozpoczęciem jej wykonania). Od p. *a* do p. *e* podlegają opłacie podług zasad podanych w dziale IV (rachunki).

3. Pokwitowania z otrzymania zadatku:

a) umieszczone w tekście tej umowy, której tyczy się zadatek, — wolne od opłaty

b) w osobnem piśmie sporządzonem po pisemnem stwierdzeniu tej umowy, której tyczy się zadatek:
do 50 zł. — wolne od opłaty
ponad 50 zł. opłata 0,20 zł.

c) w osobnem piśmie sporządzonem przed pisemnem stwierdzeniem tej umowy, której tyczy się zadatek jak umowa przygotowawcza (patrz Dział I p. *D*).

4. Pokwitowania wolne od opłaty:

a) stwierdzające zwrot pieniędzy, złożonych na oprocentowanie przedsiębiorstwu, trudniącemu się czynnościami bankierskiemi, jeśli zwrócona kwota nie przewyższa 100 zł.;

b) umieszczone w tekście tej umowy, której wykonanie stwierdzają,

c) umieszczone na rachunkach, a tyczące się należności stwierdzonej rachunkiem,

d) wydawane w obrocie wewnętrznym jednego i tego samego przedsiębiorstwa, w szczególności też między jego oddziałami,

e) stwierdzające odbiór kwot, należnych z tytułu stosunku służbowego;

f) stwierdzające uiszczenie sumy, należnej na mocy wekslu, czeku, przekazu, warrantu;

g) tyczące się obrotu pocztowego i telegraficznego.

5. *Pokwitowanie z przyjęcia podania:* na żądanie osoby, składającej podanie Urzędowi Państwowemu będzie wydane pokwitowanie z przyjęcia podania, wymieniające: imię i nazwisko lub firmę petenta, krótką treść podania oraz kwotę uiszczonej opłaty stemplowej. Pokwitowanie takie podlega opłacie 0·20 zł.

VI. Odpisy i wtóropisy.

Art. 3. W razie sporządzenia wtóropisów, t. j. *pism równobrzmiących, lub choćby tylko co do treści zgodnych z pismem pierwszem,* albo odpisów lub tłumaczeń, opłata należy się tylko raz jeden, a mianowicie od pisma pierwszego. Wyjątki są przewidziane: co do pełnomocnictw w art. 111 i co do weksli w art. 122.

W razie wątpliwości zachodzących co do uiszczenia opłaty od pisma pierwszego, uiszczenie powinno być udowodnione.

Ustęp drugi stosuje się do odpisu i tłumaczenie tylko w wypadkach następujących:

a) jeżeli zgodność z pierwopisem zaświadczyła osoba, która podpisała pierwopis, lub

b) jeżeli osoba obowiązana do uiszczenia opłaty od pierwopisu przedstawiła odpis lub tłumaczenie sądowi, notarjuszowi lub innemu urzędowi państwowemu.

Wtóropisy i odpisy oraz wyciągi, sporządzone nieurzędownie przez same strony:

a) poświadczone przez notarjusza od każdej pełnej lub zaczętej strony — 0,20 zł.,

b) poświadczone przez urzędy państwowe od każdej pełnej lub zaczętej strony — 0,50 zł.
jeżeli jednak pierwopis podlega opłacie mniejszej, to opłata jak za pierwopis.

Wtóropisy drugie i dalsze egzemplarze dokumentów urzędowych równobrzmiące z egzemplarzem pierwszym, sporządzone przez urzędy państwowe i zaopatrzone w podpis równorzędny od każdej pełnej lub zaczętej strony, 1 zł.

VII. Kara umowna (konwencjonalna, wadjalna).

1. *Kara umowna (art. 2 i 114) — ustanowiona w tem samem piśmie, które stwierdza zobowiązanie, zabezpieczone karą umowną* — wolne od opłaty.

2. *Ustanowiona w piśmie osobnem: od sumy kary*—$^1/_2$%

VIII. Zaliczka.

O ile od pisma (umowy) pobrana została opłata, *a zaliczka jest w ścisłym związku z temże pismem i w niem stwierdzona,* opłata od zaliczki — *nie należy się.*

O ile przy wydaniu pisma, świadczenie, którego wartość ma służyć za podstawę wymiaru, nie może być co do ilości ustalone, a zostaje wypłacona zaliczka, to pobiera się od niej opłatę odpowiednio do rodzaju umowy.

Kwota opłaty, uiszczona na tej podstawie, potrąca się następnie od sumy kwot, obliczonych w miarę wykonywania zobowiązania (art. 2 i 9).

IX. Kaucje hipoteczne.

1. Zasadniczo opłata 0,1%.
2. Na zabezpieczenie kredytu wekslowego — 3 zł.
3. Służbowe — 3 zł.
4. Ustanowienie kaucji celem zabezpieczenia wierzytelności, co do której oblig jest wolny od opłaty (patrz rozbudowa i odbudowa) — wolne od opłaty.

X. Opłaty stemplowe od czeków.

Czek (art. 128 i 129) podlega opłacie w wysokości 0,3% od sumy wymienionej w czeku *tylko w przypadkach następujących:*

1. Jeżeli wystawca czeku wręczył go innej osobie *przed dniem oznaczonym datą wystawienia.*

2. Jeżeli w czeku na rzecz określonej osoby, lub na jej zlecenie, wystawca jest zarazem trasatem, t. j. osobą, która ma czek zapłacić.

Czek, co do którego nie zachodzi żaden z powyższych warunków, jak również czek, w którym wystawcą i trasatem są dwa oddziały tego samego przedsiębiorstwa — wolny od opłaty.

XI. Opłaty stemplowe od weksli.

Weksle wystawione w Polsce, zasadniczo:

przy sumie wekslowej	do 50 zł.				0,20 zł.
„ „	ponad	50	do	100 zł.	0,30 „
„ „	„	100	do	200 „	0,60 „
„ „	„	200	do	300 „	0,90 „
„ „	„	300	do	400 „	1,20 „
„ „	„	400	do	500 „	1,50 „
„ „	„	500	do	600 „	1,80 „

przy sumie wekslowej od	600	do	700	zł.	2,10 zł.
„ „ „	700	do	800	„	2,40 „
„ „ „	800	do	900	„	2,70 „
„ „ „	900	do	1000	„	3,00 „
„ „ „	1000	do	2000	„	6,00 „

i t. d. od każdego dalszego pełnego lub zaczętego tysiąca złotych . . . . . 3,00 „

Stawki wyżej podane stosują się *bez względu na to czy weksel jest krótkoterminowy, długoterminowy, czy nawet bezterminowy.*

Weksel *bez wymienienia kwoty* (in blanco) można wydawać na blankiecie wekslowym *jakiejkolwiek bądź wartości.*

Jeżeli weksel *nieposiadający sumy wekslowej* został następnie *wypełniony i wpisano sumę wyższą od tej, na jaką opiewał blankiet wekslowy,* to dopłacenie różnicy opłaty stemplowej może nastąpić tylko urzędowo i *w tym wypadku od różnicy opłaty zostanie wymierzona podwyżka (kara) 25-krotna.*

Podwyżka taka nie zostanie wymierzona, jeżeli na blankiecie jakiejkolwiek wartości *wpisano później kwotę do tej wysokości, na jaką opiewa blankiet wekslowy.*

Nie podlega również podwyżce weksel in blanco wydany na papierze wekslowym wartości 30 zł. albo wyższej, jeżeli w razie potrzeby wypełnienia blankietu wekslowego kwotą wyższą niż ta, na którą blankiet opiewa, uiszczono dodatkową opłatę drogą urzędową przed wpisaniem sumy.

Opłatę od wekslu wystawionego w Polsce należy uiścić przed umieszczeniem pierwszego podpisu, a od wekslu trasowanego, przed zaakceptowaniem lub przed położeniem pierwszego indosu (żyra).

W wypadku otrzymania wekslu nieostemplowanego, posiadacz winien uiścić opłatę stemplową urzędowo (w Urzędzie Skarbowym) przed umieszczeniem na wekslu swego podpisu *i to w każdym razie nie później, niż w ciągu jednego tygodnia od dnia, w którym weksel otrzymał.*

(Dokończenie nastąpi).

CENNIKI MATERJAŁÓW BUDOWLANYCH.

Ceny materjałów budowlanych i robocizny w m. Warszawie, w miesiącu styczniu 1927.

(Ceny w złotych, za materjał zmagazynowany na budowie w śródmieściu).

I. Materjały: *a)* murarskie: cegła zwyczajna palona 1.000 sztuk — 76 zł., cegła ogniotrwała krajowa 1.000 szuk 270·00, żwir rzeczny wiślany m^3 26·00, piaskowiec szydłowiecki w blok, w zależności od wielkości bloków m^3 100·00 do 500·00, kamień polny do bruku średni m^3 35·00, kamień łupany budowlany m^3 35·00, wapno palone 100 *kg* 5·40, wapno lasowane m^3 40·00, cement portland w beczkach 100 *kg* 10·00, gips 100 *kg* 13·00, kastor *kg* 6·00, piasek rzeczny wiślany m^3 9·00, maty trzcinowe m^2 0·32, gwoździe do trzcinowania *kg* 0·90, drut do trzcinowania Nr. 18, *kg* 0·90, belki żelazne dwuteowe NP. 18—26, *kg* 0·48 [1]), żelazo do żelbetu, *kg* 0·45, drut żelazny 5 i 6 *mm*, *kg* 0·50, żelazo taśmowe *kg* 0·55, tafelki terak. posadzkowe m^2 14·50—21·50, siatka Rabitza Nr. 1 A, m^2 3·50;

b) ciesielskie: drzewo kantowe toporowane m^3 87·00 [2]), drzewo kantowe rznięte m^3 115·00, deski i bale m^3 105·00, łaty rżnięte m^3 130·00, gwoździe maszynowe *kg* 0·68, karbolineum *kg* 0·45, smoła drzewna *kg* 0·40, kostka bruk. drewniana 10 *cm*, m^2 14·50;

c) stolarskie: drzewo stolarskie sosnowe m^3 150·00, drzewo stolarskie dębowe m^3 190·00, klepka dębowa na posadzkę m^2 11·00, klej skórny *kg* 2·70;

d) dekarskie: blacha cynkowa *kg* 2·00, blacha żelazna *kg* 0·85, blacha żelazna ocynkowana *kg* 1·20, blacha miedziana *kg* 4·90, papa Nr. 000, m^2 1·20, papa Nr. 0, m^2 0·90, papa Nr. 2, m^2 0·65, papa bitumowa Nr. 0 m^2 0·90, dachówka karpiówka, 1.000 sztuk 130·00, dachówka holenderka lub rzymska 1.000 sztuk 225·00, dachówka marsylska 1.000 sztuk 240·00, dachówka ciągniona 1.000 szt. 215·00, gąsior dachówkowy 1.000 szt. 630·00, gwoździe papowe *kg* 1·05, listwy trójkątne m^1 0·18, paski papowe m^1 0·20, smoła gazowa preparowana *kg* 0·42, asfalt krajowy *kg* 0·21, gudron krajowy *kg* 0·29, asfalt izolacyjny *kg* 0·22, lepnik *kg* 0·45, rynhaki żelazne ocynkowane szt. 0·60, rurhaki żelazne ocynkowane szt. 0·65, sztyca żelazna do ław, szt. 1·25, drut ocynkowany *kg* 1·15, drut miedziany *kg* 5·00, ołów *kg* 2·10, cyna angielska *kg* 16·50, płyty korkowe 2-ctm. m^2 6·40, płyty korkowe 3-ctm. m^2 7·45, płyty korkowe 4-ctm. m^2 9·00;

e) ślusarskie: łącznie ze sztywtami i wkrętkami: zawiasy franc. okienne szt. 0·25, zawiasy lufcikowe szt. 0·18, narożniki okienne szt. 0·09, haki okienne od wiatru 0·20, haki lufcikowe szt. 0·20, zakrętki okienne szt. 0·35, podpórki do oberlichtu szt. 0·27, bagnetsztangi do 1·50 *m* (z żelaz. rączkami) szt. 4·40, bagnetsztangi do 2·00 *m* (z żelaz. rączkami) szt. 5·00, zatrzaski oberlichtowe szt. 2·80, weksle szt. 4·90, zawiasy frnc. drzwiowe 5″ sztuka 0·45, zawiasy franc. drzwiowe 6″ szt. 0·60, zamki wpuszczone do drzwi 1 sk., szt. 4·25, zamki wpuszczone do drzwi 2 sk., szt. 4·70, zamki skrzynkowe szt. 8·70, klamki żelazne z szyld. żel. para 2·10, klamki mosięż. z szyld. mosięż. para 6·10, zasuwy sztorcowe do drzwi para 3·00, zasuwy sztorcowe przekładane para 4·90, żelazo na kraty *kg* 0·45, blacha żelazna 12—15 *mm*, *kg* 0·51, żelazo (kątówka) *kg* 0·51;

f) malarskie: ton *kg* 0·07, mydło szare *kg* 1·50, pokost *kg* 2·60, terpentyna zwyczajna *kg* 1·60, klej kostny *kg* 2·80, kreda pławiona *kg* 0·15, biel cynkowa *kg* 2·25, ultramaryna oryginalna *kg* 6·00, minja techniczna *kg* 1·25, czerwień *kg* 0·55, cynober *kg* 12·00, zieleń francuska *kg* 1·85, sadza *kg* 3·70, chrom żółty *kg* 3·50, umbra *kg* 0·42, lakier biały krajowy *kg* 6·60;

g) zduńskie: kafle dwadratele w kompletach piecowych: polewane szt. 0·55, niepolewane szt. 0·27, kafle gładkie tzw. berlińskie polewane, szt. 3·30; niepolewane szt. 1·35, drut piecowy *kg* 1·05, komplet drzwiczek hermetycznych żelaznych Nr. 14 z rusztem i rurą 32·00, dtto mosiężnych gładkich 82·00, komplet żelastwa kuchennego Nr. 2, bez kociołka 85·00, Nr. 3., 100·00, żelastwo do kuchen dostarczane na wagę *kg* 0·75, glina piecowa m^3 10·00, cegła piecowa piaskowa szt. 0·10, wentylator zwycz. żelazny szt. 4·60;

h) szkarskie: szkło lagrowe Nr. 2, grub. 2 *mm* do 0·80 × 1·20 *m*., przykrojone na miarę żądaną m^2 5·30, szkło prasowane m^2 14·10, kit pokostowy *kg* 0·85, kit minjowy *kg* 1·15, drut szklarski *kg* 4·15, szkło matowe gr. 2 *m/m* m² 12·10. — Przewóz 100 *kg* 1 *km* 0·60—1·00.

II. Robocizna: (płace za godzinę w złotych): murarz 1·02—1·14, średnio 1·08, kożlarz noszący od 26 ceg. wzwyż 0·81, gracownik 0·71, robotnik niewykwalifikowany 0·66, pomoc do noszenia materjału 0·46, kobieta 0·41, chłopiec do lat 16-tu 0·36, cieśla 1·00 - 1·10, średnio 1·05, pomocnik cies. 0·66, malarz 1·00—1·14, średnio 1·07 (ceny dotyczą robotników pracujących na budowie). Robotnicy pracujący w fabrykach i warsztatach: rzemieślnik kwalifikowany od 1·00—1·10, średnio 1·05, rzemieślnik pracujący na maszynie 0·80, pomocnik przy maszynie i warszt. 0·65, robotnicy placowi 0·65, cieśla 1·00—1·10, średnio 1·05, cieśla pomocnik 0·65, kowal, ślusarz 1·00—1·10, średnio 1·05, chłopcy 0·25.

[1]) Profile wyższe i niższe odpowiednio drożej, zgodnie z dopłatami, ustalonemi przez Syndykat Polskich Hut Żelaznych.

[2]) Drzewo zamawiane na wymiar w zależności od przekroju, długości i ilości odpowiednio drożej.

Cennik materjałów budowlanych we Lwowie, w lutym 1927.

A. Do robót murarskich:

		CENA W ZŁOTYCH fabryka (skład)	loco budowa
Cegła palona ręczna i maszynowa	1000 szt.	60·—	78·—
„ „ dęta	1000 „	80·—	115·—
„ „ szamotowa krajowa	1 „	– ·80	—·95
Piasek żółty	1 m^3		5·50
„ biały	1 „		6·—
„ rzeczny prowincj.	1 „		21·—
Wapno palone	1000 *kg*	32·—	42·—
„ gaszone	1 m^3		30·—
Gips murarski	1000 *kg*	40·—	60·—
„ sztukatorski	100 „	6·50	7·70
Gipsowe dyle	1 m^2	4·80	5·— (¹)
Szuter tłuczony	1 m^3		15·—
Maty trzcinowe sufitowe	1 m^2	—·11	—·15
Maty „Berbeka“ Nr. 8.	1 „	6·80	(²)
„ „ Nr. 10.	1 „	8·—	
Płyty korkogipsowe (loco m. Lwów)	1 „	6·70	
Płytki posadzkowe szamotowe (loco m. Lwów)	1 „	16·—	
„ „ „ 2-kolorowe	1 „	21·—(⁴)	
„ ścienne glazurowane Hardtmuth	1 „	32·—	
Kamień łamany	1 „	40·—	
Ścianki korkogipsowe lane na budowie	1 „		6·80

B. Do robót betonowych:

		fabryka (skład)	loco budowa
Cement w beczkach	200 *kg*	20·—	23·—
„ „ workach	100 „	9·60	
Szuter kopany	1 m^3		13·—
Żwir 1 raz rafowany	1 „	4·—	22·—
„ 2 razy rafowany	1 „	5·50	24·—
Żwir wysiewki sztychówka	1 „	3·—	21·—
Stopień betonowy (bez osadzenia)	1 *mb.*		16·—
„ terrazowy „ „	1 „		20·—
Posadzki terrazowe poziome	1 m^2		12·— (³)
„ „ pionowe	1 „		24·—
Krążnik betonowy 18/25	1 *mb.*		4·60
Rury betonowe 15	1 „		2·50
„ „ 20	1 „		3·—
„ „ 30	1 „		5·50
„ „ 40	1 „		8·50
„ „ 50	1 „		10·50
„ „ 60	1 „		17·—
Marmurek do terraza	100 „		20·—
Posadzka ksylolitowa	1 m^2		9·50
Chodnik z płyt betonowych i krążn. (kompletnie wykonany)	1 „		10·50

C. Do robót kamieniarskich:

		fabryka (skład)	loco budowa
Cokołowy kamień (tarnop).	1 m^2	23·—	26·—
Stopień blokowy	1 *mb.*	10 —	11·—
„ „ prof.	1 „	12·—	12·—
„ podcięty prof.	1 „	16·—	16·—
Krawężnik kam.	1 „	12·—	10·—
Obrob. kam. z prof.	1 m^3	650·—	180·—

D. Do robót ciesielskich:

		fabryka (skład)	loco budowa
Belki cios. do stropów (sosn. do 6 *m*)	1 m^3		72·—
„ rżnięte do stropów (sosn. od 3–6 *m*)	1 „		od 59·— do 115
Drzewo dach. cios. krótkie (sosn.)	1 „		52·—
„ „ rżnięte „ „	1 „		80·—
„ „ cios. długie „	1 „		68·—
„ „ rżnięte „ „	1 „		115·—
Okrąglaki cienkie	1 „		42·—
„ (londyny) od 8 *m*	1 „		60·—
Deski sosnowe 20 i 26 m/m	1 „		76·—
„ „ 33 i 40 m/m	1 „		90·—
„ jodłowe 13, 20 i 26 m/m	1 „		72·—
„ „ 33 i 40 m/m	1 „		80·—
„ podł. sosnow. 26, 33 i 40 m/m	1 m^2		5·—
„ „ jodłow. 26, 33 i 40 m/m	1 „		4·75

¹) Loco Lwów 4·80. — ²) Ceny z sierpnia, obecnie nie wyrabia. — ³) Podkład 6·00. — ⁴) Czeskie białe 25·— zł.

		CENA W ZŁOTYCH fabryka (skład)	loco budowa
***E.* Do robót blacharskich:**			
Blacha pocynow. Nr. 10 (loco Lwów)	100 *kg*	120·—	
" " " 11 " "	100 "	122·—	
" cynkowa Nr. 12 (komplet. wyk.)	1 *m²*		12·50
" czarna	100 *kg*	90·—	
***F.* Do robót pokrywowych:**			
Dachówki betonowe	1000 *szt.*	125·—	130·—
" " kolor. (wyr. kołom.)	1000 "	150·—	178·—
" palone ciągn. (wyr. Wilczek)	1000 "	130·—	150·—
" " dwufelcowe (wyr. Lwów)	1000 "	130·—	150·—
Karpiówki palone	1000 "	99·—	119·—
Gąsior palony	1 "	—·90	1·—
Płyty eternit. 40/40	1 *m²*		6·—
Papa dachowa Nr. 90 (10 *m*)	1 *rul.*	8·25	
" " " 100 "	1 "	7·50	
" " " 120 "	1 "	6·50	
" " " 150 "	1 "	5·50	
***G.* Do robót stolarskich:**			
Deski jodłowe i sosnowe I. kl.	1 *m³*		150·—
" świerkowe I kl.	1 "		170·—
" dębowe I kl.	1 "		200·—
" " II kl.	1 "		160·—
" " III kl.	1 "		120·—
Brusy jodłowe, sosnowe i świerkowe	1 "		150·—
Klej (loco Lwów)	1 *kg*	2·60	5·—
Listwy przyścienne	1 *mb.*		—·40
Deszczułki dębowe I kl.	1 *m²*		9·20
" " II kl.	1 "		8·—
Okno podw. 8-mio skrzydł. z futr. zamykane do wewnątrz na budynku z dopasow. mierzone w św. futryny	1 "		32·—
Drzwi kompl. 2 lub 1 skrzydł. dopas. na bud. mierzone w św. futryny	1 "		28·—
Szpalet wykonany j. w.	1 "		22·—
***H.* Do robót szklarskich:**			
Szkło 2 m/m grub. (krajowe)	1 *m²*	4·20	
" 3 m/m " "	1 "	7·—	
" ornamentowe (przecięte na miarę)	1 "	12·—	
" katedralne " " "	1 "	14·—	
Kit pokostowy	1 *kg*	1·15	
" miniowy	1 "	1·30	
***I.* Do robót zduńskich:**			
Kafle kolorowe ciemne czeskie	1 *szt.*	2·70	kraj. —·90
" " jasne "	1 "	2·70	" 1·20
" białe	1 "	3·20	
Materjał z robocizną na budowie, kafle krajowe			2·—
" " " " " " czeskie			3·50
" " " " " " białe			4·20
Drzwiczki poniklowane garn.	1 "		11·—
Kociołek biały z miedz. licem	1 "		25·50
Ruszt	1 *kg*		—·50
***J.* Do robót różnych:**			
Papa izolacyjna	1 *m²*	3 - 3·50	
Asfalt sztuczny (netto)	100 *kg*	14·50	
Asfalt naturalny	100 "	24·50	
Ter gazowy	1 "	—·45	
Karbolineum	1 "	—·60	
Gudron naturalny „Trynidat“	100 "	72·50	
" sztuczny	100 "	36· -	
Płyty izol. do fudamentów 5 m/m	1 *m²*	1·80 (¹)	

Robocizna:

Płace godzinowe:

Murarz lub cieśla ukwalifikowany	maximum	1·22 zł.
" " " "	minimum	1·05 "
Pomocnik	maximum	0·61 "
Kobieta lub chłopak	maximum	0·37 "

[1]) Firma „Terropapa“, Borysław.

PRZETARGI OFERTOWE i KONKURSY.

Konkurs na projekt budowy ratusza.

Magistrat miasta Król. Huty za pośrednictwem Związku Architektów na Śląsku ogłasza niniejszem konkurs na projekt budowy ratusza w Król. Hucie.

Termin ostateczny nadsyłania prac ustala się na 21 lutego 1927 r. do godz. 15-tej pod adresem „Magistrat Król. Huty do biura budowlanego“. Ilość i wysokość nagród:

jedna 1-sza nagroda		4.000 zł.
„ 2-ga	„	3.000 zł.
„ 3-cia	„	1.500 zł.
3 zakupy po		**500** zł.

Potrzebne do konkursu załączniki można otrzymać w kierownictwie budowy gmachu Województwa i Sejmu Śląskiego w Katowicach, ul. Jagiellońska, za opłatą 5 zł.

Powiatowa Kasa Chorych w Częstochowie ogłasza

konkurs na budowę gmachu centralnego

tejże Kasy chorych, obejmując na razie roboty: murarskie, betonowe, ciesielskie, dekarskie i blacharskie.

Termin składania ofert do 20 lutego 1927 r.

Bliższych wyjaśnień udziela dyrektor Kasy chorych w czasie od 4 lutego 1927 od godz. 12—13, u którego też można oglądać plan i otrzymać ślepy kosztorys. Kosztorys obejmować winien oddzielnie pozycje na materjał i oddzielnie pozycje na robociznę.

Powiatowa Kasa chorych w Częstochowie zastrzega sobie prawo wolnego wyboru ofert bez względu na wysokość oferowanych cen.

Magistrat miasta **Dobromila**, bud. elektrowni, ewentualnie z prawem eksploatacji. Bliższe oferty do 1 marca 1927 na miejscu.

RUCH BUDOWLANY

Roboty zamierzone i rozpoczęte względnie prowadzone w dalszym ciągu[1]).

A) Roboty rządowe: *1. Lwowska Okręgowa Dyrekcja robót publicznych: Resort Min. Skarbu:* Lwów, gmach Gen. Prokur. (24.680, nadto 13.000 rem. kapit.), Lwów, gmach Izby Skarbowej (1,000.000, nadto 48,168 rem. kapit.), Drohobycz, gmach skarbowy (450.000), Horodenka, gmach skarbowy (55.000), Rohatyn, gmach skarbowy (90.000), Hnyła, pow. Turka, budynek dla straży celnej (40.000), Libohora, taki sam (40.000), Brustowa, budowa dla straży celn. (85.000), Sylwester-Klauza i Haszczozanie (pow. Dolina) budowa dla str. cel. (po 85.000, Kozaczówka-Okopy bud. dla str. cel. (85.000) Kułaczyn i Kozaczówka, pow. Śniatyn, bud. dla str. cel. (po 75.000), Śniatyn, bud. dla str. cel. (16.000), ponadto remonty kapitalne w bud. skarbowych następ. miejscowości: Rzeszów (400), Żółkiew (3.764), Lubaczów (351), Kołomyja (10.000). Przemyślany (3.700), Kałusz (2.540). Tarnopol (14.500), Sambor (8.000), Jarosław (2.320) Łańcut (130). *Resort Minist. Spraw wewn.:* Bóbrka, gmach starostwa (180.000), Jaworów, gm. star. (230.000), Turka n. Stryjem gm. starostwa (87.000), Stary Sambor, budowa ekon. przy star. (7.000), Sambor, bud. dla kom. pol. państw. (60.000), Rudki, tak samo (40.000), Dubanowice, pow. Rudki, post. pol. państw. (5.300), Rawa ruska, gm. starostwa (100.000), tamże, kom. policji (40.000), Przemyśl, 17 bud. pol. państw. (93.000), Stryj, budynek star. (150.000), Stryj, bud. pow. kom. pol. państw. (40.000), tamże 19 post. pol. państw. (200.000), Krosno, gm. star. (245.000), Strzyżów, gm. star. (60.000), Sanok, gm. starostwa (50.000), Lwów, dla dyr. pol. państw. (480.000), ponadto rem. kapit. (60.000), Lubaczów, bud. kom. pol. państw. (35.000), Lwów, bud. garażu, wojew. (7875), Brody, bud. star. (140.000), Tarnopol, bud. gmachu reprez. wojew. (150.000), tamże, bnd. starostwa (126.305), tamże, budynek dla wojew. kom. pol. państw. (170.000), tamże, bud. domu mieszkalnego dla urzędników (150.000), Kotów, pow. Brzeżany, domek dla pol. państw. (30.000), Tłumacz, bud. starostwa (156.000), Stanisławów, bud. dla pol. państw. (150.000), ponadto remont kapit. w Żółkwi (200.000), w Łańcucie (1.860). *Resort Ministerstwa Sprawiedliwości:* Lwów, nadbudowa I1I p. gmach sądu apel. (800.000), Brzozów, gm. sądu pow. (260.000), Mikołajów n. Dniestrem pow. Żydaczów, gm. sądu pow. (70.000), Żurawno, pow. Żydaczów, gm. sądu pow. (174.000), Rawa ruska, gm. sądu pow. (304.000), Przemyślany, gm. sądu pow. (100.000), Zaleszczyki, gm. sądu pow. wraz z areszt. (160.000), Sołotwina, pow. Bohorodczany, tak samo (100.000), Tarnopol, bud. II skrzydła Sądu okręgowego (100.000), Lwów, budowa nowego budynku gospod. dla więźniów (40.000), Lwów, budowa bud. gosp. Zakł. k. (600.000), Podwołoczyska, bud. więziennego przy sądzie powiatowym (22.000). *Resort Minist. Oświaty:* Lwów, klinika neurologiczno-psychjatryczna (1,000.000), Lwów, klinika okulistyczna (420.000), Lwów, pawilon zakaźny kliniki neur.-psych. (270.000). Lwów, nadbud. kliniki chirurg. (260.000), Lwów, nadbud. II p. bud. chemji (134.000), Lwów, nadbud. II p. bud. fizyki (478.000), Lwów, Politechnika, gmach laborat. chemicznego (100.000), tamże, gm. laborat. maszynowego (355.000), tamże, gm. laborat. elektr. (2,000.000), tamże, główny gmach (230.000), tamże, gm. bibljoteki (450.000), tamże, portjerka i lodownia (40.000), tamże, piwnica dla materj. wybuchowych (30.000), tamże, szklarnia ciepła i chłodna w gm. wydz. roln. (36.000), tamże, szopa (2.000), Dublany, dom mieszk. dla urzędn. (45.000), tamże, piwnica dla przech. materj. (1.700), Lwów, ambulat. weterynarji, stajnie (33.192), Lwów, bud. kliniki chorób zakaźnych (351.000), Lwów, Akad. Weterynarji bud. drogi (50.000), Lwów, dobudowa wowego skrzydła seminarjum duchown. obrz. łać. (65.000), Lwów, wyższa szkoła handl. (610.000), Lwów, bud. gm. szkoły rzem. koszyk. (132.000), Kamionka Strumiłowa, nadbud. I p. nad warstatem kołodziejsko-kowalskim (176.000), Lwów, dokończ. bud. gimn. VIII-go (400.000), Lwów, gimn. VI dobud. skrzydła (70.000), Jaworów, dobudowa skrzydła w gm. państw. gimn. (80.000), Stryj, budowa II gimn. państw. 400,000), Brzozów, gm. gimn. państw. (400.000), Rawa ruska, gimn. państwowe (300.000), Sambor, bud. gimn. II (250.000), Przemyśl, sem. naucz. żeńskie (300.000), Kamionka Strumiłowa, budowa gimn. (200.000), Lwów, semin, naucz. męskie (800.000), tamże, II semin. naucz. żeńsk. z jęz. wykł. polsk. (400.000), tamże I sem. naucz. żeńsk. z jęz. wykł. ruskim (400.000). Jaworów, sem. naucz. żeńskie dobud. skrzydła (160.000), Rohatyn, gimn. męskie (232.000), Stanisławów, sem. żeńsk. (180.000). *Resort Min. Przemysłu i Handlu:* Lwów, ul. Potockiego, bud. dyr. poczt i telegrafów (1,200.000), Lwów, bud. nowege gm. dla urzędu poczt. nr. II, Lwów-dworzec (700.000), Borysław, budowa II p. gm. dla urzędu poczt. (378.000), Przemyśl, bud. III p. gm. urzędu poczt. i tel. (600.000), Pomorzany, bud. part. dla urzędu poczt. (25.000), Podhajce, taki sam (25.000), Lwów, bud. gm. dla okręg. i miejscowego urzędu miar (180.000). *Resort Min. Robót publ.:* Zboiska, drogomistrzówka (18.000), Grzęda, domek drożnika (13 860), powiat Stryj, 9 domków drożniczych (54.648), powiaty Sambor i Turka, 3 domki drożnicze (18 000), Turka n. Stryjem bud. domku dla sekcji drog. (10.000), Drohobycz, dom urzędniczy (110.000), Krosno, bud. drogomistrzówki (16.000), Suchodowe, Bystrza, Habkowce, razem 4 domki drożn. (37.200), Tarnopol, 5 domków drożniczych (92.580), Stanisławów, bud. dom. urzędn. (250.000), Mykietyńce, pow. Stanisławów, bud. drogomistrz.

[1]) cyfra w nawjasie = kredyt, względnie część kredytu, objęta bież. budżetem.

(11.160). — 2. *Dyrekcja kolei państwowych w Stanisławowie:* budynki stacyjne jednopiętrowe w Monasterzyskach, o zabud. pow. 410 m^2, w Woronience, o zab. pow. 681 m^2, w Jamnicy, o zabud. pow. 375 m^2. budynki mieszkalne: dwupiętrowy w Stanisławowie o zabud. pow. 350 m^2, jednopiętrowy w Woronience, o zabud. pow. 330 m^2, ponadto szereg innych drobnych budowli.

B) Roboty prywatne: Lwów, miasto: Budowa domu parterowego Bogdanówka, Horodecki Karol; budowa domu jedno-piętrowego 29-go Listopada, J.. i W. Dromireccy i B. i J. Szymańscy; budowa domu Ponińskiego 35, Weissowa; budowa domu Wulka, Łabowicz F.; nadbudowa III piętra Piastów 18, Kobzdej Teofil; bud. domu II-piętrowego Brygidzka, Freundlich Selig; budowa 24 domów Persenkówka, Spółdzielnia „Własna Strzecha“, budowa domu II-piętrowego Japońska 7. Bardach Bernard; budowa schroniska dla bezdomnych żydów Boimów 29, Zarząd szpitala izraelickiego; budowa domu parterowego Boczna Błonnej, Łatka Stanisław; budowa domu I-piętr. Krasuczyn, Dr. Reich Leon; budowa domu III-piętrowego Dwernickiego 22, Wagnerowa Wilhelmina; budowa garażu Szpitalna 40, Domisz Zygmunt; rekonstrukcja gruntowa fasady klatki schodowej i oficyny Szpitalna 10. Posament Leopold Izydor.

PRZEGLĄD CZASOPISM.

„ARCHITEKTURA I BUDOWNICTWO“ Warszawa 1926, zeszyt 9-ty zawiera konkurs ograniczony na projekt gmachu Muzeum Narodowego w Warszawie, Marjana Lalewicza, oraz konkurs na regulację i zabudowę miasta Radomia, w kronice opis działalności komitetu rozbudowy m. st. Warszawy Zygmunta Słomińskiego, Zjazdu Delegacji Architektów Polskich w Wilnie w dniach 2, 3 i 4 października 1926 r. G. Trzcińskiego i obszerną bibljografję Edgara Norwertha.

Zeszyt 10—11 zawiera treściwy opis „Z ostatniej fazy rozwoju Targów Wschodnich“, Adama Mściwujewskiego artykuł „Z wystawy Architektonicznej we Lwowie, obszerny i bogato zilustrowany opis „Konkursu na szkice domu mieszkalnego“, Lecha Niemojewskiego „Organizacja budownictwa mieszkaniowego“, Le Corbusier'a artykuł „L'Urbanisme“, w kronice: rozstrzygnięcie konkursu na pomnik Mickiewicza w Wilnie, Władysława Stupnickiego artykuł „Kim są i jaki poziom fachowy reprezentują koncesjonowani budowniczowie“ jako odpowiedź w obronie stanu budowniczych na artykuł prof. W. Minkiewicza p. t. „Marnotrawienienie Energji“, zawarty w zeszycie 5-tym czasopisma „Architektura i Budownictwo“, nowe typy domków drewnianych mieszkalnych projektowanych przez arch. Bohdana Lacherta i Józefa Szanajcę, W wystawie grupy „Praesens“, obejmującej projekty opierające się na nowoczesnem pojmowaniu przestrzeni w architekturze.

Zeszyt 12-ty zawiera: Uczczenie pamięci ś. p. Jana Heuricha jako architekty-artysty, artykuł Stanisława Noakowskiego, następnie ocena działalności społecznej Jana Heuricha, artykuł Bogumiła Rogaczewskiego, w kronice: opis A. Graviera ze „Zjazdu Międzynarodowego Kongresu Architektów“, Memorjał w sprawie budowy świątyni Opatrzności Bożej, Konkurs na pomnik Elizy Orzeszkowej w Grodnie, Wybór nowego Wydziału Koła Architektów we Lwowie oraz konkurs na szkice domu zdrojowego i teatru w Krynicy.

CZASOPISMO TECHNICZNE, Lwów 1927 numer 1 zawiera artykuł inż. J. Hornunga „Szkoły rzemieślnicze w Małopolsee przed wojną i po wojnie; zebranie dat odnoszących się do historji i wartości szkół rzamieślniczych“; inż. A. Grzędzielskiego „O obliczaniu dźwigara kratowego o sztywnych pasach“, inż. St. Latinek artykuł „Organizacja służby mierniczej w Polsce; inż. E. Czyżego „W sprawie obliczania cylindrycznych zbiorników żelbetowych“, dokończenie artykułu Dr. inż. T. Niemczynowskiego p. t. „Opór warstwy węgla“, M. T. Hubera „Jeszcze w sprawie nowego wzoru na wyboczenie niesprężyste“ poruszonej w Nr. 12 *Czasopisma Technicznego*“ 1926 roku, w kronice: kwestjonowanie znaczenia nazwy „naukowa“ czy „umiejętna“ organizacja pracy inż, E. Dalewskiego, odezwa stowarzyszenia inżynierów Polaków w Ameryce, nadesłana na ręce Instytutu Naukowej Organizacji w Warszawie, skierowana do organizacyj technicznych w Polsce.

BIBLJOGRAFJA.

„Baustofflehre“ Seip Heinrich, prof. Dr. phil., podręcznik do nauki budownictwa lądowego i podziemnego, wydanie 5 poprawne z 123 ryc. 1926. Lipsk, A. H. L. Degener, str. 140, cena Mk. 3·80.

„Hütte“, Taschenbuch für Stoffkunde, wyd. staraniem akadem. Związku „Hütte“ i Dr. inż. A. Straucha, Berlin 1926 W. Ernst & Sohn, stron XII+1173 z 356 rycinami w tekście, cena Mk. 22·80.

„Das Bauhandwerk Zetsche Carl, przy współpracy wybitnych autorów, jak Steinmetzla, Lindner'a, Böhma etc. Lipsk, Baumgärtner, wychodzi w zeszytach co dwa miesiące po Mk. 8·—, objąć ma w całości rękodz. budowl. Dotąd 2 zesz. po 30 tablic w formacie 35×27 podające jasno i przejrzyście wszelkie szczegóły konstrukcyjne w widokach i przekrojach z objaśnieniami.

„Einflüsse auf Beton“, Kleinlogel prof. Dr. Ing., nowe wydanie, Berlin Ernst & Sohn, str. 448, ceua Mk. 19·50, omawia wpływy chemiczne, mechaniczne i inne na beton i podaje sposoby ochrony przed zniszczeniem.

Inż. Jan Zaus: „Żelbet“, praktyczne stosowanie żelbetu w budownictwie lądowem z uwzględnieniem przepisów Min. Rob. Publ. Poznań 1926.

Dr. Ernst Moessel: „Die Proportion in Antike und Mittelalter“ 48 ilustr. w tekście, wyd. C. H. Beck, Monachjum, 1926, cena Mk. 9·—.

Od Administracji.

Sprostowanie listy członków Stowarzyszenia budowniczych ogłoszonej w Nr. 1 z 31 stycznia 1927:

zamiast „Prof. inż. Kowalczuk“ ma być „Inż. Kowalczuk“, następnie zamiast „Riemer Salamon“ ma być „Inż. Riemer Salamon“.

Celem ścisłego skontrolowania statusu personalnego członków stowarzyszenia uprasza się o zapodanie szczegółowych dat personalnych (daty i miejsce urodzenia, ukończonych studjów, egzaminów, koncesji, autoryzacji i tp.).

Sekretarjat Stowarzyszenia Budowniczych we Lwowie, ul. Grodzickich 1.

Do P. T. PRENUMERATORÓW! Zawiadamiamy, że już rozpoczęliśmy wstrzymywać wysyłkę czasopisma P. T. Prenumeratorom tak miejscowym jak i zamiejscowym, zalegającym dotąd z uiszczeniem prenumeraty. Ponowną wysyłkę pisma rozpoczniemy tylko po otrzymaniu conajmniej półrocznej prenumeraty.

Wydawca: **Stowarzyszenie przemysłowe budowniczych we Lwowie.** Odpowiedzialny redaktor: **Dr. Juljusz Stachy.**

Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie, ul. Lindego 1. 4.